Rok XIII. Warszawa, dnia 20 stycznia 1937 r. Nr. 2

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

CENY OGŁOSZEŃ

Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Zastrzeżenie w książeczce wkładkowej co do osoby odbiorcy wkładu*)

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. nr 95/1934 r., poz. 860) przewiduje w art. 32 i 34 możność umieszczenia zastrzeżeń w książeczce wkładkowej (oszczędnościowej). Rozporządzenie rozróżnia dwa rodzaje zastrzeżeń: co do osoby, do której rąk wkład może być wypłacony, oraz co do warunków, pod jakimi ma być wypłacona suma wkładu. W myśl przepisów powołanych wyżej artykułów rozporządzenia zastrzeżenie winno być wpisane, w samej książeczce wkładkowej (oszczędnościowej). Ma to szczególne znaczenie przy zastrzeżeniach wkładów na książeczkach okazicielskich, gdyż ustawodawca stwarza domniemanie, że posiadacz książeczki okazicielskiej uważany będzie za jej właściciela, o ile w samej książeczce nie ma zastrzeżeń. W niniejszych uwagach zajmiemy się wyłącznie omówieniem tych zastrzeżeń, które dotyczą osoby odbiorcy wkładu.

Spotykamy różnego rodzaju zastrzeżenia co do osoby odbiorcy wkładu. Najpospolitszymi są: zastrzeżenie wypłaty wkładu wyłącznie do rąk składającego, imiennie oznaczonego w książeczce oszczędnościowej, do rąk niepełnoletnich osób — po dojściu do pełnoletności, do rąk osób trzecich (żony, męża itp.) oraz do rąk mocodawców, o ile wkład składa pełnomocnik. Ponieważ zasadniczo książeczki oszczędnościowe, jakkolwiek wystawiane na imię określonej osoby, płatne są okazicielowi, zastrzeżenie co do osoby odbiorcy wkładu ma na celu pozbawienie książeczki cech okazicielskich. Chociaż ustawodawca, dopuszczając umieszczanie zastrzeżeń w książeczce i udzielając tego rodzaju zastrzeżeniom ochrony prawnej, godzi się na pozbawienie książeczki cech okazicielskich, operowanie zastrzeżeniami w szerokim zakresie jest rzeczą niepożądaną z punktu widzenia interesów komunalnych kas oszczędności, przede wszystkim dlatego, że wprowadza do jednolitego typu operacyj pozycje wyjątkowe oraz że niewłaściwie lub wadliwie redagowane zastrzeżenia mogą narażać Kasę na zawiłe spory z zainteresowanymi osobami.

Zastrzeżenie oceniać należy, zdaniem naszym, na tle prawa cywilnego. Przez zastrzeżenie stwarza się nowy stosunek prawny między wkładcą a k. k. o., odmieny od normalnego stosunku z wkładu, określonego w przepisach prawnych o k. k. o. Ponieważ zastrzeżenia czynione są w k. k. o. w różnych okolicznościach i dla różnych celów, należy mieć zawsze na uwadze, aby były one, z punktu widzenia przepisów prawa cywilnego, tak redagowane, by nie budziły wątpliwości, ani nie narażały k. k. o. na spór. Zresztą ponieważ przez zastrzeżenie powstaje indywidualny stosunek prawny, ocena zobowiązań, powstających z zastrzeżenia, mieć będzie dla każdego wypadku indywidualny charakter. Poniżej podane przykłady zastrzeżeń częściej spotykanych w k. k. o. nie rozwiązują oczywiście zagadnienia, mają natomiast na względzie praktyczne przedstawienie różnolitości stosunków prawnych, jakie na tle zastrzeżeń mogą powstać.

K. k. o. obowiązane są prowadzić „księgę zastrzeżeń". Zastrzeżenie umieszczone w książeczce i zapisane w księdze zastrzeżeń muszą być identycznej treści.

Zastrzeżenie odbioru wkładu wyłącznie przez składającego pozbawia książeczkę cech dokumentu na okaziciela. Zastrzeżenie to czyni z książeczki dokument imienny. Książeczka z tego rodzaju zastrzeżeniem może być

1) Por. St. Sakłak — „Książeczka wkładkowa w świetle polskich przepisów prawnych" — Warszawa 1936—Sam. Inst. Wydawniczy.

przewłaszczona tylko w drodze cesji cywilnej. Zastrzeżenie tego rodzaju zapisywane jest zazwyczaj w formułce „odbiór wkładu zastrzeżony wyłącznie dla składającego X“. Tego rodzaju zastrzeżenie czynione jest przeważnie w celu zabezpieczenia wkładcy na wypadek zagubienia lub kradzieży książeczki. Godzi on się na ograniczenie obiegowości książeczki przez proste wręczenie, aby mieć pewność, że książeczka nie może być użyta przez niepowołane osoby. Wypłata wkładu przy tego rodzaju zastrzeżeniach może nastąpić wyłącznie do rąk wkładcy po jego wylegitymowaniu za przedstawieniem książeczki oszczędnościowej. Sposób legitymowania przez sprawdzenie podpisów, złożonych w kasie przy pierwszej wpłacie, jest najczęściej spotykany. Zastrzeżenie winno być tak redagowane, aby z niego niedwuznacznie wynikały prawa do odbioru wkładu przez właściciela imiennej książeczki oszczędnościowej.

Często spotyka się w praktyce zastrzeżenie wypłaty wkładu „za hasłem“. Jest to dodatkowy sposób legitymowania odbierającego. Zastrzeżenie to występuje indywidualnie, bywa także łączone z innego rodzaju zastrzeżeniami. Wypłata wtedy następuje za podaniem przez odbiorcę hasła. Nastręcza się trudność w ocenie, kto jest uprawniony z książeczki, o ile posiadacz (właściciel) zapomniał, jakie jest hasło. Naszym zdaniem, k. k. o. w tym wypadku może podać brzmienie hasła i wypłacić sumę wkładu tylko tej osobie, która żądała zastrzeżenia wypłaty za hasłem tj. zastrzegającemu. O ile nie ma odmiennych umów, wypłata następuje okazicielowi podającemu hasło.

Zastrzeżenie wypłaty wkładu po dojściu do pełnoletności ma miejsce w tym wypadku, gdy składane są pieniądze na rachunek osób niepełnoletnich bądź przez rodziców, bądź prawnych opiekunów. Wkład na książeczkę oszczędnościową w komunalnej kasie oszczędności korzysta zgodnie z art. 37 rozporządzenia o k. k. o. z przywileju bezpieczeństwa prawnego (pupilarnego). Majątek osób niepełnoletnich i bezwłasnowolnych może być składany na rachunek oszczędnościowy. Skoro wkład jest składany przez prawnych opiekunów, którzy, w granicach uprawnień prawa cywilnego (na terenach b. Królestwa Kongresowego będą obowiązywały przepisy K. C. P., na terenach wschodnich — przepisy X t. Zw. Praw), mają prawo zarządzać majątkiem małoletniego lub niewłasnowolnego, nie należy wystawiać książeczek na imię opiekuna, a następnie zastrzegać, że wypłata ma nastąpić do rąk nieletniego po dojściu do pełnoletności. W tym wypadku należy natomiast zaznaczyć w książeczce, że wkład jest własnością małoletniego, reprezentowanego przez prawnie ustanowionego opiekuna. Nie będzie to zastrzeżenie, a wystawienie książeczki na imię małoletniego, przy czym wkładem dysponować mogą jego prawni zastępcy. Natomiast w wypadku, gdy rodzice lub osoby trzecie chcą złożyć sumę dla nieletniego, z tym, że może on nią dysponować dopiero po dojściu do pełnoletności, można przyjąć tego rodzaju zastrzeżenie. W tym wypadku należy mieć na uwadze, że i tu może powstać również spór, kto jest właścicielem wkładu. Naszym zdaniem, do książeczki oszczędnościowej z tego rodzaju zastrzeżeniem będą miały zastosowanie przepisy o darowiźnie, miarodajnych jednakże orzeczeń Sądu Najwyższego w tej mierze nie spotkaliśmy. Po dojściu nieletniego do pełnoletności jest on uprawniony do odbioru sumy wkładu. Należy jednak ze strony k. k. o. zawsze wylegitymować uprawnionego na fakt dojścia do pełnoletności.

W pewnym związku z poprzednimi wywodami pozostają spotykane w praktyce zastrzeżenia wypłaty do rąk określonej osoby na wypadek śmierci składającego. Formuła zastrzeżeń, jakie spotykało się w niektórych kasach, była następująca: „Na wypadek śmierci wkładcy X, wypłata wkładu zastrzeżona dla Y“. Na tle Kodeksu Cywilnego Napoleona zastrzeżenie tego rodzaju było nieważne. K. N. przewidywał dwa rodzaje darmego rozporządzenia majątkiem: darowiznę między żyjącymi i rozporządzenie testamentowe (art. 893 i nast. K. N.). Dla darowizny wymagał aktu notarialnego, dla testamentu pewnych form. Zastrzeżenie na wypadek śmierci było czynnością, zdziałaną na obejście przepisów K. N., nie będąc ani darowizną cywilną, ani testamentem. Zresztą K. N. przewidywał części obowiązkowe, których nie mógł właściciel nawet w testamencie darować. Art. 967 Tomu X cz. I Zw. Pr. Ros. przewiduje, że właściciel może swobodnie darować swój majątek, za wyjątkiem rodowego. Zgodnie z art. 991 zastrzeżenie na wypadek śmierci wkładcy mogłoby może być oceniane jako „akt testamentowy“. Kodeks Zobowiązań, unifikujący prawo o darowiźnie nie przewiduje, aby można było zastrzegać darowiznę na wypadek śmierci. Art. 358 K. Z. przewiduje tylko, że darowizna, która nie stwarza przysporzenia majątkowego w chwili zawarcia umowy lub równocześnie z nią, wymaga formy aktu notarialnego. Na podstawie przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn przed uiszczeniem lub zabezpieczeniem podatku nie może nastąpić bez zezwolenia władzy skarbowej wydanie przedmiotów spadkowych. Kto to uczyni, odpowiada za podatek. Jak z powyższego zestawienia przepisów prawnych wynika, mogą przy zastrzeżeniu wypłaty wkładu na wypadek śmierci wkładcy zachodzić różnego rodzaju kolizje. K. k. o., wypłacając wkład zgodnie z tego rodzaju zastrzeżeniem, może narazić się na nieprzewidziane spory i ewentualną odpowiedzialność cywilną i podatkową. Należy zatem unikać tego rodzaju zastrzeżeń, zaś o ile one są już dokonane zachować należytą ostrożność przy ich wykonywaniu. Zresztą w wypadku żądania zapisania tego rodzaju zastrzeżenia, k. k. o. mogą informować wkładców, że zamierzony cel gospodarczy można osiągnąć przez złożenie wkładu na książeczkę okazicielską.

Zastrzeżenie wypłaty wkładu do rąk osób trzecich nosi cechy pełnomocnictwa do odbioru wkładu. Zapisywane jest łącznie z zastrzeżeniem odbioru przez wkładcę lub oddzielnie. Zazwyczaj brzmi ono: „Odbiór wkładu zastrzeżony dla wkładcy X lub dla Y“, lub „Do odbioru wkładu upoważniony Y“. Winno ono być zredagowane w sposób nie budzący żadnych wątpliwości, że ma się tu do czynienia z upoważnieniem do podejmowania wkładu przez określoną osobę. Nie będzie zatem prawidłowe zastrzeżenie, które brzmiałoby: „Odbiór wkładu zastrzeżony wyłącznie dla Y“ lub nawet „Odbiór wkładu zastrzeżony dla Y“, gdyż mogłyby za-

chodzić wątpliwości, czy ma się do czynienia z darowizną, czy z pełnomocnictwem. Skoro uznać zastrzeżenie odbioru wkładu przez osobę trzecią za pełnomocnictwo, — wygasa ono z chwilą śmierci wkładcy, może być w każdym czasie odwołane oraz nie może być bez zgody mocodawcy tj. wkładcy przenoszone na osobę trzecią (substytucja). Zazwyczaj tego rodzaju zastrzeżenia praktykowane są w stosunkach rodzinnych, gdy mąż żonę, lub na odwrót, upoważnia do łącznego dysponowania zastrzeżonym wkładem lub przy książeczkach osób prawnych. Oczywiście tego rodzaju zastrzeżenie nie rodzi innych praw, jak tylko do dysponowania wkładem. Sprawa własności wkładu nie wchodzi tu w grę. Na wypadek śmierci wkładcy k. k. o. nie powinna od chwili, kiedy się mogła dowiedzieć o tym, wypłacać wkładu do rąk upoważnionego do odbioru. Gdyby wypłaciła wkład wbrew temu, ponosi odpowiedzialność za skutki cywilne. Moment rozpoczęcia odpowiedzialności od chwili „kiedy się mogła dowiedzieć o śmierci wkładcy“ jest, naszym zdaniem, istotnym o tyle, że k. k. o., jako kupiec rejestrowy, obowiązana jest do staranności sumiennego kupca. Wypłata wkładu do rąk osoby trzeciej, dla której zastrzeżono prawo odbioru, zwalnia Kasę z długu. Oczywiście, gdyby wkładca odwołał w k. k. o. zastrzeżenie, nawet bez przedstawienia książeczki, nie należy wypłacać wkładu osobie trzeciej. Na wypadek sporu należy odesłać strony do postępowania sądowego i ewentualnie zgodnie z art. 228 § 3 Kodeksu Zobowiązań, złożyć sumę wkładu do depozytu sądowego. Także k. k. o. nie ma prawa przyjąć od upoważnionego do odbioru dalszego upoważnienia dla innych osób. Upoważniony do odbioru może natomiast, nawet bez przedstawienia książeczki oszczędnościowej żądać od k. k. o. wykreślenia jego upoważnienia do odbioru (zrzeczenie się pełnomocnictwa). Stosunki majątkowe między wkładcą a osobą trzecią, upoważnioną do odbioru wkładu, są dla k. k. o. obojętne, gdyż odpowiada ona i jest obowiązana do czynności prawnych wyłącznie według treści zastrzeżenia. Tylko to, co jest zapisane w książeczce wkładkowej i w księdze zastrzeżeń, jest dla niej miarodajne.

Zastrzeżenie wypłaty wkładu do rąk mocodawcy, o ile wkład składa pełnomocnik na książeczkę imienną, nie powinno mieć w k. k. o. miejsca. Składający wkład w imieniu i na rzecz osoby trzeciej może żądać od k. k. o. wydania książeczki na imię osoby trzeciej (mocodawcy) lub zaznaczenia wyraźnie w tytule książeczki, że składa wkład w imieniu trzeciego. Zastrzeżenie odbioru wkładu dla mocodawcy mogłoby nasuwać zawsze wątpliwości, czy składający ma także prawo dysponowania wkładem. Szczegółowych przepisów prawnych w tej materii brak, zaś stosowanie analogii z przepisów prawnych o obrocie oszczędnościowym w P. K. O., gdzie wydawane są tylko książeczki imienne i gdzie składający wkład dla trzeciego zachowuje prawo dysponowania nim do chwili, kiedy ten trzeci zgłosi się z żądaniem przepisania wkładu na niego, wydaje się dość niebezpieczne, zwłaszcza że obrót oszczędnościowy k. k. o., w przeciwieństwie do P. K. O., jest zasadniczo oparty o książeczkę okazicielską. Jeśli k. k. o. posiada książeczki już zastrzeżone w podobny sposób winna je oceniać zgodnie z treścią zastrzeżenia. Na przyszłość jednak nie powinna przyjmować tego rodzaju zastrzeżeń.

W powyższych uwagach omówiliśmy typowe rodzaje zastrzeżeń. Praktyka wytworzyć może jeszcze innego rodzaju kombinacje. Dążeniem k. k. o. jednakże być winno ograniczenie liczby wkładów z zastrzeżeniem, gdyż, podkreślamy to po raz wtóry, intencją ustawodawcy było stworzenie w k. k. o. obrotu oszczędnościowego na książeczki płatne okazicielowi. Gdyby wkładcy zażądali zastrzeżeń, k. k. o. nie może wprawdzie odmówić ich umieszczenia, powinna jednakże tak je redagować, aby z treści ich nie wynikały prawa sporne i by można je było tłumaczyć w sposób niedwuznaczny.

Uwagi powyższe nie wyczerpują całości zagadnienia. Dotyczą tylko jednego typu zastrzeżeń — co do osoby, do rąk której wkład ma być wypłacony. Zastrzeżenie co do sposobu wypłaty i jej warunków winno być przedmiotem osobnych rozważań, które zamieścimy na łamach naszego pisma w miarę możności. Zastrzec przy tym wypada, że cele niniejszej notatki są raczej natury praktycznej, uwzględnia ona przeto materiał teoretyczny w miarę konieczności.

Stanisław Sakłak.

Oszczędność w Sowietach

Snobistyczny, a zarazem oczywiście, bezkrytyczny zachwyt Rosją Sowiecką należy u nas od pewnego czasu do tzw. dobrego tonu. Zwolennicy jawni i niejawni komunistycznej dyktatury czynią hałaśliwą reklamę na temat sowieckiego dobrobytu, który, nawiasem mówiąc, w naszych ogromnie ciężkich warunkach i przy naszej biedzie wydałby się czemś potwornym i beznadziejnym.

Reklama ta daje nam zniekształcony obraz stosunków sowieckich, obraz fałszywy, który ma charakter propagandowy. To też wszelkie entuzjastyczne opisy życia sowieckiego, wszelkie cyfry, mające ilustrować rzekomo „nadzwyczajne zdobycze socjalistycznej gospodarki“ należy poddać surowej krytyce i dokładnie sprawdzić. Sugestie wschodnie zawsze były szkodliwe dla Polski. Należy o tym ciągle pamiętać. I nie trzeba traktować urzędowego optymizmu sowieckiej statystyki za wyraz obiektywnej prawdy. Będzie tu niezwykle pożyteczną rzeczą pamiętać o wsiach tekturowych budowanych dla carowej Katarzyny przez Potiemkina, które to wsie były dekoracyjną przykrywką straszliwej nędzy rosyjskiego chłopa. Otóż statystyka sowiecka, to są takie „potiemkinowskie wsie“, albo inaczej rzeczywistość retuszowana cyframi. Pod tym względem Sowiety zachowały całkowicie dawne rosyjskie tradycje.

Nędza mas pracujących w Z. S. S. R. jest wielokrotnie stwierdzonym faktem. Wyrazem tego są publikacje Citrine'a, czołowego działacza an-

gielskiego ruchu zawodowego, jak i Gide'a, znakomitego pisarza francuskiego, który dał ostatnio, po powrocie z Sowietów, tragiczny obraz rzeczywistości rosyjskiej. Nędza mas jest przyczyną słabego przyrostu kapitałów, gromadzonych drogą dobrowolnej oszczędności. Szerokie masy oszczędzać nie mogą, bo nie mają z czego. Ciekawą tabliczkę przytacza w tym względzie profesor uniwersytetu w Liverpool Artur Rosenberg: „Według urzędowej statystyki sowieckiej z roku 1930 wkłady w rosyjskich kasach oszczędnościowych wyniosły 722 miliony rubli. Z tego do robotników należało tylko 91 milionów, do urzędników prywatnych i administracyjnych 205 milionów, „innych", tj. wolnych zawodów, rękodzielników itp. 134 miliony i wreszcie do poszczególnych chłopów 46 milionów. Do tego jednak dochodzi 246 milionów wkładów oszczędnościowych „osób prawnych", którymi objęte są przede wszystkim kolektywy i inne spółdzielnie. Ta statystyka wskazuje dość wyraźnie na pokaźne zróżnicowanie klasowe dzisiejszej Rosji, przy czym stopa życiowa i oszczędnościowa robotników — jak widać — bynajmnej nie znajduje się na pierwszym miejscu" [1]).

W roku 1932 w Sowietach rozbudowano niesłychanie sieć kas oszczędności liczącą wówczas ponad 50.000 operacyjnych punktów. Ogólna suma wkładów wynosiła wówczas ponad 750 milionów rubli, należących do blisko 13 milionów deponentów, z tego około 500 milionów rubli należy do osób prywatnych. I tutaj należy podkreślić, że udział mas pracujących w gromadzeniu oszczędności jest nader skromny. Oszczędza przede wszystkim sowiecka biurokracja i częściowo wolne azwody. Oszczędzają poza tym osoby prawne.

Oszczędność dla Z. S. S. R. ma znaczenie specjalne. Jest to bowiem jedyne niemal źródło, z którego rząd sowiecki może czerpać środki na rozbudowę przemysłu, oczywiście, poza środkami inflacyjnymi. Gigantyczne zamierzenia inwestycyjne przewidziane w planach pięcioletnich („piatiletkach") są dokonywane kosztem wszelkiego rodzaju ograniczeń i oszczędności, począwszy od dobrowolnego oszczędzania, a skończywszy na przymusowym w postaci różnego rodzaju pożyczek państwowych, które stanowią zarazem i „socjalistyczny podatek" i „socjalistyczną oszczędność" i „socjalistyczną mobilizację środków gospodarczych pracujących mas", w zależności oczywiście od tego, co uzna w danym momencie za istotne urzędowy język odnośnych władz.

Problem oszczędności w Sowietach wiąże się nierozerwalnie ze specyficzną strukturą samego państwa, które jest jedynym kapitalistą dysponującym kapitałami. Pociąga to za sobą całkowitą odmienność w zakresie dynamiki rozwoju państw kapitalistycznych a Z. S. S. R. W pierwszych rozbudowa gospodarcza pociąga za sobą przypływ kapitałów zagranicznych, co łączy się ze wzrostem cen, a ten z kolei pobudza inicjatywę prywatnych przedsiębiorców, w drugim rozbudowa gospodarcza odbywa się kosztem ograniczania konsumcji i wykorzystywania środków pieniężnych ze społeczeństwa. W państwach zatem kapitalistycznych rozbudowa gospodarcza pociąga za sobą wzrost konsumcji, zwiększanie dobrobytu i podnoszenie się stopy życiowej, w Sowietach dzieje się odwrotnie: stopa życiowa się obniża, rośnie nędza, a nawet głód.

Kapitalizacja dobrowolna w Sowietach poprostu się nie opłaca, pociągając za sobą nadmierne ofiary i nie dając możności rentownej lokaty zaoszczędzonych środków. Jeżeli mimo to mamy w Z. S. S. R. do czynienia z pewnym rozwojem kas oszczędności, to należy ten fakt przypisać przede wszystkim temu, że pewne koła uprzywilejowane materialnie po prostu nie mają na co wydawać swoich nadmiernych dochodów. Należy do tych kół przede wszystkim biurokracja. Ilustrowały to wyżej przytoczone cyfry. Nadmiar więc środków pieniężnych lokują te koła w kasach oszczędności. Środki te używa państwo kształtując na ogół dowolnie stopę procentową. Oszczędzający zatem nie ma wpływu na to, jak jego oszczędności zostaną użyte, nie może bowiem sobie wybierać dowolnie instytucyj, gdzie mógłby lokować kapitał zależnie od tego, co dana instytucja reprezentuje.

W ustroju sowieckim znikają wszelkie cnoty gospodarcze, zanika aktywizm i rozsądne przewidywanie. Człowiek przyzwyczaja się do tego, że za niego myśli państwo. W tych warunkach mowy być nie może o kształtowaniu się typu przedsiębiorcy, który umiałby celowo używać zaoszczędzonych przez innych środków pieniężnych. Lenin, twórca państwa sowieckiego, zdawał sobie dokładnie sprawę z niebezpieczeństwa tego stanu rzeczy. Nawoływał tedy do rozwijania „psychologii kupca" nie zdając sobie sprawy z tego, że psychologia taka nie da się rozwinąć mechanicznie i że potrzebne są specjalne warunki gospodarcze, w których „psychologia kupiecka" może się rozwinąć. Tymczasem sama doktryna Marksa i tworzony na jej podstawie ustrój wykluczały możliwość powstawania typu psychiki kupieckiej, natomiast sprzyjały niesłychanie tworzeniu się typu spekulanta, który opanował wszechwładnie handel sowiecki i pasożytował w cieniu ogromnych trustów państwowych.

Dziś Stalin mówi o psychologii ciułacza. Powtarza się dobrze znana historia z psychologią kupiecką. Ciułać, ale poco? W nieładzie stosunków sowieckich oszczędzać się nie opłaci. Nie jest rzeczą korzystną oszczędzać tam, gdzie posiadanie kapitału jest uważane za „grzech społeczny", za czynnik deklasujący obywatela. To też apel Stalina prawdopodobnie przebrzmi bez echa. Chyba, że Stalin przejdzie do „nowej ekonomicznej polityki", do „nepu", a wówczas powstanie warstwa tzw. sowburów, czyli sowieckich burżujów, którzy znów, jak za Nepu, postawią gospodarkę sowiecką na nogi, podniosą stopę życiową i dobrobyt i stworzą naturalne warunki pod rozwój oszczędności.

Dziś mimo rzekomego rozwoju kas oszczędności, mimo rzekomego rozwoju gospodarstwa rząd sowiecki zaprzestał od roku 1932 ogłaszania statystyk gospodarczych i skasował wychodzące dotychczas publikacje. Świadczy to, że na odcinku gospodarczym nie jest najlepiej. Krytycyzm tedy w odniesieniu do osiągnięć sowieckich na terenie gospodarstwa jest głów-

1) Artur Rosenberg — „Historia bolszewizmu" W-wa, „Wydawnictwo nowoczesne" 1936, str. 295.

nym warunkiem właściwej oceny zjawisk zachodzących w Związku Sowieckim.

O oszczędności zatem w skali społecznej, jako o środku gromadzenia kapitałów, mających na celu poprawę bytu i podniesienie stopy życiowej mas pracujących, stworzenia im możliwości zdobycia własności, założenia warsztatu wytwórczego itp., nie może być mowy w granicach istniejącego ustroju. Z faktu tego zdają sobie sprawę masy pracujące w Z. S. S. R., natomiast nie zdają sobie sprawy niektóre koła rządzące, ani ich przyjaciele za granicą [2]).

Marian Reutt.

2) Warto porównać wywody niniejszego artykułu z tłumaczeniem artykułu „Propaganda oszczędności w Rosji Sowieckiej" („Oszczędność" nr 14 i 19 z 1935 r.), którego autor dość bezkrytycznie opisuje fakty, które mu pokazano lub o których słyszał i czytał ze źródeł sowieckich. *(Przyp. Redakcji).*

Przywilej egzekucyjny dla wkładów oszczędnościowych poniżej 2.500 zł

Według końcowego ustępu art. 37 prawa o komunalnych kasach oszczędności, mieszczącego się, jak wiadomo, w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 października 1934 r. (Dz. Ust. R. P. nr 95, poz. 860) wkłady na książeczki oszczędnościowe wolne są od zajęcia do wysokości 2.500 złotych.

Według cytowanego przepisu jest rzeczą zgoła obojętną czy wkład opiewa na okaziciela, czy też na imiennie oznaczoną osobę. Jest również bez znaczenia czy zajęcia dokonuje osoba prywatna, czy też Skarb Państwa; ustawa nie czyni żadnych ustępstw na rzecz Skarbu Państwa, choćby nawet chodziło o należności publiczno prawne. To zdaje się nie ulegać żadnej wątpliwości. Wątpliwości natomiast budzi kwestia, czy K. K. O. ma formalną legitymację, to znaczy czy może sama ex officio wystąpić z żądaniem w oparciu o art. 37 prawa o K. K. O. o zwolnienie od zajęcia wkładu z tej racji, że suma na jaką opiewa nie przekracza zł 2.500. Wątpliwości te powstają z tego powodu, iż redakcja art. 37 prawa o K. K. O. pozostaje w pewnej sprzeczności z postanowieniem art. 639 Kodeksu Postępowania Cywilnego. Mianowicie art. 639 K. P. C. postanawia, że jeśli chodzi o wierzytelność, związaną z posiadaniem dokumentu jak w danym wypadku z posiadaniem książeczki oszczędnościowej, to zajęcie dokonuje się przez odebranie dokumentu dłużnikowi. Natomiast art. 37 prawa o K. K. O. mówi o wkładach na książeczki oszczędnościowe, które są wolne od zajęcia do wysokości 2.500 zł. Jest to zresztą, naszym zdaniem, sprzeczność pozorna, albowiem nie ma wątpliwości co do tego, że według obecnie obowiązującego prawa egzekucyjnego zajęciu podlega sama książeczka oszczędnościowa, a nie wkład na książeczkę oszczędnościową w instytucji kredytowej.

Zajęcia wkładu, bez okazania książeczki oszczędnościowej Kasa w ogóle nie ma prawa ani obowiązku przyjmować [1]). Jeśli przeto zajęcie wkładu dokonuje się przez odebranie książeczki oszczędnościowej u dłużnika, to tylko dłużnik egzekwowany (właściciel książeczki) ma prawo wystąpić z wnioskiem o zwolnienie książeczki spod zajęcia egzekucyjnego. Kasa natomiast nie ma formalnej legitymacji do wystąpienia z odpowiednim wnioskiem, o ile z tych lub innych względów nie zrobił tego sam właściciel zajętej książeczki oszczędnościowej. Dla Kasy bowiem, obiektywnie rzecz biorąc, jest rzeczą obojętną w czyim ręku znajduje się książeczka oszczędnościowa; skoro raz książeczkę wydała, jest obowiązaną do jej honorowania bez względu na to czy książeczka znajduje się w rękach pierwotnego wkładcy, czy też przeszła prawnie w drodze egzekucji na osobę trzecią, a wkładca w drodze przewidzianej przez prawo nie wystąpił sam o umorzenie postępowania egzekucyjnego i zwolnienie w ten sposób od zajęcia egzekucyjnego posiadanej książeczki oszczędnościowej.

Sposób zwolnienia książeczki oszczędnościowej opiewającej na kwotę wkładu do wysokości 2.500 zł w sądowym postępowaniu egzekucyjnym powinien nastąpić z urzędu na mocy § 1 tegoż art. 561 K. P. C. w związku z p. 4 § 1 tegoż art. 561 K. P. C., który mówi że „postępowanie egzekucyjne będzie umorzone, jeżeli okaże się, że egzekucja ze względu na jej p r z e d m i o t lub osobę dłużnika, jest nie dopuszczalna". O ile zatem komornik sądowy zajmuje książeczkę oszczędnościową wkład na którą korzysta z przywileju egzekucyjnego z art. 37 prawa o K. K. O. posiadacz książeczki powinien oświadczyć komornikowi do protokółu zajęcia, że książeczka korzysta z przywileju i nie podlega zajęciu. Komornik powinien z urzędu powziąć postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do tego rodzaju książeczek oszczędnościowych K. K. O. (opiewających na sumę do wysokości 2.500 zł).

W postępowaniu egzekucyjnym, prowadzonym na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25.VI. 1932 r. (Dz. Ust. nr 62, poz. 580) przez Władze Skarbowe, książeczki oszczędnościowe, opiewające na kwotę wkładu do wysokości 2.500 zł również są wolne od zajęcia. O ile egzekucja została wdrożona do takiej książeczki przez Władze Skarbowe podlega ona umorzeniu na podstawie § 35 p. „d" powołanego rozporządzenia Rady Ministrów. Posiadacz takiej książeczki oszczędnościowej powinien przy zajęciu oświadczyć do protokółu, że wkład na książeczkę oszczędnościową korzysta z przywileju, a zatem i sama książeczka nie podlega zajęciu. O ile wobec tego oświadczenia egzekutor sam nie zwolni spod zajęcia książeczki oszczędnościowej, to posiadacz takiej książeczki powinien złożyć do urzędu prowadzącego egzekucję — zażalenie i w toku instancyj zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym, (Dz. Ust. R. P. nr 36, poz. 341) żądać umorzenia postępowania egzekucyjnego.

W.

1) Porównaj Orzeczenie Sądu Najwyższego z dn. 10 listopada 1934 r. (I c. 2955/32), opublikowane przez nas w nrze 1 z 1935 r. dwutygodnika „Oszczędność".

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

Czy K. K. O. podlegają podatkowi od lokali.

Nie obowiązująca już dzisiaj dawna ustawa o podatku od lokali z dn. 2 sierpnia 1926 r. (Dz. Ust. R. P. nr 94, poz. 1043) w p. 3 art. 3 zwalniała od tego podatku między innymi lokale zajmowane przez urzędy i instytucje samorządowe. Przysługujący z mocy przytoczonego artykułu immunitet podatkowy rozciągał się również i na komunalne kasy oszczędności, będące wszak instytucjami samorządowymi. Potwierdził to wyraźnie Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku swym z dn. 27 listopada 1931 r. L. Rej. 5911/30, o którym wzmiankę zamieściliśmy w nr 10 „Oszczędności“ z r. 1932.

Z chwilą wejścia w życie nowej ustawy o podatku od lokali, mieszczącej się w dekrecie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 listopada 1935 r. (Dz. Ust. R. P. nr 82, poz. 505) sytuacja w odniesieniu do K. K. O. przedstawia się odmiennie. Art. 2 p. 2 cytowanego dekretu przewiduje zwolnienie od podatku jedynie lokali zajmowanych przez u r z ę d y (a nie instytucje) samorządowe. Komunalne kasy oszczędności, aczkolwiek są instytucjami samorządowymi, w żadnym wypadku nie mogą być podciągnięte pod pojęcie urzędów samorządowych. Z dniem zatem wejścia w życie wspomnianego dekretu z dn. 14 listopada 1935 r. tj. od dn. 1 stycznia 1936 r. kasy utraciły immunitet od podatku od lokali, jaki im przysługiwał pod rządem uchylonej ustawy z 1926 r.

Pożyczka francuska.

W „Dzienniku Ustaw R. P.“ nr 3 z dnia 14 b. m. ogłoszono ustawę z dnia 12 b. m. o upoważnieniu Ministra Skarbu do zaciągania pożyczek zagranicznych i kredytu zagranicznego we frankach fr. na cele obrony Państwa.

Art. 1 upoważnia Ministra Skarbu do zaciągnięcia we Francji pożyczek do wysokości netto 810 mil. fr. fr. oraz do zaciągnięcia kredytu do wysokości 1.250 mil. fr. fr., przeznaczonego na zakup towarów we Francji i na wykonanie prac, instalacji i urządzeń w Polsce. Warunki zaciągnięcia pożyczek i kredytu, w szczególności terminy i sposób spłaty, oraz wysokość oprocentowania, ustala Minister Skarbu z tym, że oprocentowanie nominalne nie może być wyższe od 6 proc. w stosunku rocznym.

Art. 2 upoważnia Ministra Skarbu do emitowania obligacji, wystawiania innych zobowiązań Skarbu Państwa, jakie będą potrzebne w celu realizowania pożyczek i korzystania z kredytu oraz do przeprowadzenia koniecznych w tym celu krótkoterminowych, przejściowych operacji finansowych. Każdoczesne obciążenie Skarbu Państwa z tytułu krótkoterminowych, przejściowych operacji finansowych nie może przekraczać sumy 450 mil. fr. fr.

Według art. 3 za spłatę zobowiązań, zaciągniętych na podstawie omawianej ustawy, Skarb Państwa odpowiada całym swoim majątkiem i wszystkimi dochodami.

Art. 4 postanawia, że wszelkie wpływy z operacji, przeprowadzonych na podstawie ustawy, przeznaczone są na cele obrony Państwa.

Według art. 5 wykonanie ustawy porucza się Ministrom Skarbu i Spraw Wojskowych.

Końcowy art. 6 postanawia, że ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Tym samym weszła ona w życie dnia 14 b. m.

Projekt ustawy o obligacjach.

Zapowiedziany dość dawno rządowy projekt ustawy o obligacjach został wniesiony do Sejmu. W dn. 14 bm. był przedmiotem obrad komisji prawniczej Sejmu. Projekt ustawy ma na celu uporządkowanie stanu prawnego w zakresie emisji obligacyj prywatnych. Ustawa zamierza uregulować w drodze odrębnych przepisów całą dziedzinę prywatnego kredytu emisyjnego. Oczywiście będzie to miało doniosłe znaczenie dla życia gospodarczego, a szczególnie dla niektórych czynności kredytu długoterminowego.

Projekt ustawy określa między innymi, że obligacje mogą emitować jedynie osoby prawne, ustawowo do tego upoważnione.

Z osób prawnych prawa publicznego ustawodawca upoważnia do emisji: miasta wydzielone, Warszawę, wojewódzkie i powiatowe związki samorządowe. Związki te mogą emitować obligacje z zachowaniem przepisów właściwych ustaw ogólnych. Warunki emisyj zatwierdza Minister Skarbu. Również za zgodą Ministra Skarbu mogą emitować obligacje fundacje, mające na celu pożytek publiczny.

Z osób prawa prywatnego ustawa zezwala na emisję obligacyj jedynie tym spółkom akcyjnym, które posiadają kapitał akcyjny wpłacony conajmniej w wysokości 1 miliona złotych. Wyłączone są spółki, zajmujące się czynnościami ubezpieczeniowymi i zastawniczymi.

Projekt określa ściśle warunki, pod jakimi wolno osobom i organizacjom prywatnym wystawiać i puszczać w obieg obligacje. Emisję poprzedzać musi zbadanie całokształtu gospodarki i stanu majątkowego spółki akcyjnej przez biegłych rewidentów i złożenie sprawozdania w sądzie rejestrowym. Badaniu ulegają także zabezpieczenia ustanowione na rzecz właścicieli obligacyj.

Zapisy i wpłaty na obligacje mogą przyjmować jedynie Bank Polski, banki państwowe oraz inne banki, za zezwoleniem Ministra Skarbu. Wpłaty na obligacje może podnieść instytucja emitująca dopiero po złożeniu w sądzie rejestrowym dowodu, że emisja doszła do skutku. Uważa się emisję za niedoszłą do skutku, o ile w terminie oznaczonym w ogłoszeniu nie została subskrybowana cała emisja obligacyj lub jej część, określona w warunkach subskrypcyjnych. W tym wypadku następuje zwrot subskrybentom kwot wpłaconych.

Przed emisją obligacyj spółka akcyjna winna złożyć w sądzie rejestrowym tekst uchwały walnego zgromadzenia spółki o upoważnieniu do emitowania obligacyj, sprawozdanie i opinię biegłych, dowody ustanowienia zabezpieczeń, poświadczenia banków o dojściu subskrypcji do skutku itp.

Obligacje nie mogą być wydane subskrybentom przed pełną wpłatą.

Obligacje mogą opiewać na walutę polską lub zagraniczną. Wartość nominalna jednej obligacji nie może być niższa od 100 zł lub równowartości w walucie zagranicznej.

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Upadłość dłużnika wekslowego.

1) Dłużnik przez ogłoszenie mu upadłości nie traci osobistej zdolności wekslowej.

2) Posiadacz wekslu może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciwko indosantom bez potrzeby uprzedniego założenia protestu, jeżeli ogłoszono upadłość trasata i to bez względu na to, czy upadłość została ogłoszona przed, czy po wystawieniu wekslu.

3) W przypadku niezałożenia protestu wekslowego z powodu ogłoszenia upadłości do majątku trasata roszczenia posiadacza wekslu przeciwko indosantom przedawniają się w rok od dnia płatności wekslu.

Sądy niższej instancji w sporze B. K. przeciwko S. C. jako indosantowi weksli o należność wekslową, zgodnie uwzględniły powództwo.

Zarzuty skargi rewizyjnej obejmowały między innymi:

1) zarzut nieważności weksli, ponieważ w dniu ich wystawienia zarówno akceptant, jak i wystawca nie mieli zdolności wekslowej, gdyż byli w konkursie,

2) niedokonanie protestu; akceptantowi i wystawcy ogłoszono upadłość przed dniem wystawienia weksli i tylko ważny protest mógł uzasadnić prawo regresu powoda wobec pozwanego (indosanta).

3) zarzut przedawnienia; gdyby przyjąć, że ogłoszenie upadłości akceptanta (trasata) zastąpiło ważny protest, w takim razie prawa regresowe powoda uległy przedawnieniu, należy je bowiem liczyć od dnia ogłoszenia upadłości. (Upadłość ogłoszono 2.5. 1930, powództwo zostało wniesione w grudniu 1931 r.).

Dodać należy, że według niezaskarżonego ustalenia sądów niższej instancji, weksle będące przedmiotem sporu zostały podpisane i wręczone powodowi zanim ogłoszono upadłość.

Sąd Najwyższy uznał powyższe zarzuty za bezpodstawne, podając w uzasadnieniu.

ad 1) Dłużnik upadły ma pełną zdolność wekslową (art. 76 prawa wekslowego dawnego), otwarcie konkursu odbiera mu jedynie możność rozporządzania majątkiem, podległym egzekucji.

ad 2) Posiadacz wekslu może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciwko indosantom, jeżeli ogłoszono upadłość trasata bez względu, czy weksel przyjął czy nie (art. 42 prawa wekslowego dawnego), i w takim przypadku nie potrzeba przedstawienia do zapłaty ani protestu z powodu niezapłacenia wekslu (art. 43 ust. 5 pr. weksl. dawnego).

Upadłość uzasadnia zwrotne poszukiwanie bez względu na to, czy została ogłoszona przed czy po wystawieniu wekslu, co wynika z gramatycznej wykładni art. 42 p. 2 pr. weksl. (dawnego), który wymaga jedynie, ażeby bezskuteczne przeprowadzenie egzekucji na majątku trasata nastąpiło dopiero po wystawieniu wekslu, nie zaś przedtem, a nie odnosi tego warunku do wypadków wdrożenia postępowania układowego i ogłoszenia upadłości. W danym wypadku założenie protestu nie było koniecznym warunkiem regresu.

ad 3. Roszczenia posiadacza wekslu przeciw indosantom przedawniają się w rok od dnia protestu, dokonanego w należytym czasie, a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów" od dnia płatności (art. 70 ust. 2 pr. weksl. dawnego). Ponieważ powód nie miał obowiązku dokonania protestu, pytanie należy rozstrzygnąć podobnie jak w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów" i przedawnienie biegnie od dnia płatności.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 2.IV. 1936 (C. II 2692/35) Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego z r. 1936. Zesz. XI, Nr kol. 434.

Rozwiązanie umowy o pracę.

Termin miesięczny do rozwiązania umowy o pracę z winy strony przeciwnej nie obejmuje czasu, potrzebnego do zbadania, czy wiadomość o winie strony przeciwnej jest prawdziwa.

Przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego była skarga jednego z banków na wyrok Sądu Okręgowego w S. Sąd ten przyznał powództwo pracownikowi zwolnionemu przez bank z powodu pewnych uchybień, opierając się na niezachowaniu przez pracodawcę miesięcznego terminu do rozwiązania umowy o pracę, zdaniem Sądu Okręgowego mającego się liczyć od dnia otrzymania wiadomości o winie strony przeciwnej.

Sąd Najwyższy uznał zarzuty banku błędnej wykładni prawa, w szczególności Rozporządzenia Prez. R. P. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Prawo rozwiązania umowy o pracę z winy jednej ze stron gaśnie do miesiąca od chwili, gdy strona druga uzyskała wiadomość o istnieniu ważnej przyczyny (art. 36 ust. 2). Wiadomość taka nie zachodzi już w chwili, gdy stronie doniesiono szczegóły, nasuwające podejrzenie, lecz musi to być wiedza o zajściu wszystkich wymogów bezwłocznego rozwiązania umowy o pracę.

Same poszlaki ,choćby poważne, nie zwolniłyby pracodawcy od odpowiedzialności za bezprawne rozwiązanie stosunku umownego, gdyby druga strona wykazała później, że poszlaki te były bezzasadne.

Czas potrzebny do zbadania, czy wiadomość jest prawdziwa lub czy podejrzenie uzasadnione nie należy do okresu miesięcznego, gdyż w czasie tym pracodawca nie ma jeszcze wiadomości o istnieniu ważnej przyczyny, lecz zbiera dane, celem uzyskania tej wiadomości, by mógł ważnie rozwiązać umowę.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 28.4. 1936 (C. II 2876/35) Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego za r. 1936. Zesz. XI Nr kol. 445).

Praca w godzinach nadliczbowych.

Postanowienie ustawy z dn. 9 kwietnia 1936 r. zmieniającej ustawę z dn. 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu, przyznające pracownikowi wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych według stawek ustawowych bez względu na dozwolone przez ustawę przedłużenie czasu pracy, nie ma zastosowania do pracy, wykonanej przed dniem wejścia w życie powołanej wyżej ustawy z dn. 9 kwietnia 1936 r.

Przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy była skarga S. B. na wyrok Sądu Okręgowego w N. jako sądu drugiej instancji. Zarówno Sąd Grodzki, jak Sąd Okręgowy uwzględniły powództwo K. L. przeciwko S. B. jako swemu pracodawcy o zapłatę za pracę w godzinach nadliczbowych

pomimo, że pracodawca nie miał zezwolenia ze strony władz na zatrudnienie pracowników ponad normę ustawową.

Sąd Najwyższy uwzględnił rewizję w części, odnoszącej się do czasu przed wejściem w życie ustawy z 9.4 1936, zmieniającej ustawę z 18.12. 1919 o czasie pracy w przemyśle i handlu.

Z uzasadnienia:

Praca nad osiem godzin dziennie jest zakazana i nie należy się za nią zapłata ani z ustawy z 18.12. 1919, odnosząca się wyłącznie do pracy wyjątkowo dozwolonej ani nawet normalne wynagrodzenie umowne, gdyż umowa o pracę zakazaną jest nieważna i nie może z niej powstać ważne zobowiązanie.

Ustawa z 9.4. 1936 w sprawie zmiany ustawy o czasie pracy przyznaje pracownikowi wynagrodzenie takie wtedy, gdy pracodawca nie miał zezwolenia władz na pracę dłuższą od normalnej; weszła ona w życie z dniem jej ogłoszenia (tj. 20.4. 1936) a treść jej nie daje podstaw do przyjęcia, że stosować ją należy do czasu przed jej obowiązywaniem. Ustawa ta wprowadza jednocześnie wyjątek od zasady powszechnie przyjętej w prawie prywatnym, że z umowy, zabronionej przez ustawę, nie może powstać ważne zobowiązanie.

Orzeczenie Izby Cywilnej z 28.4. 1936 (C. II. 34/36) Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego za r. 1936. Zesz. XI, Nr kol. 443.

Kronika Krajowa

Nadanie uprawnień agentów dewizowych komunalnym kasom oszczędności.

W Monitorze Polskim z dn. 9 stycznia rb. Nr 6, poz. 8 ogłoszono obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 31 grudnia 1936 r. ustalające dalszą listę agentów dewizowych, uprawnionych do handlu zagranicznymi środkami płatniczymi. Uprawnienia agentów dewizowych nadano następującym komunalnym kasom oszczędności:

1) Miejskiej Komunalnej Kasie Oszczędności w Pleszewie,

2) Powiatowej Komunalnej Kasie Oszczędności w Szamotułach,

3) Powiatowej Komunalnej Kasie Oszczędności w Starogardzie,

4) Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Jutrosina,

5) Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Odolanowa,

6) Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Ostrowa Wlkp.,

7) Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Zdun,

8) Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Grodziska,

9) Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Skoczowa,

10) Komunalnej Kasie Oszczędności pow. chodzieskiego w Chodzieży,

11) Komunalnej Kasie Oszczędności pow. czarnkowskiego w Czarnkowie,

12) Komunalnej Kasie Oszczędności pow. kępińskiego w Kępnie,

13) Komunalnej Kasie Oszczędności pow. lubawskiego w Nowym Mieście,

14) Komunalnej Kasie Oszczędności pow. sępoleńskiego w Sępolnie,

15) Komunalnej Kasie Oszczędności pow. lipnowskiego w Lipnie.

Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę stycznia br.

Ogłoszony ostatnio bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę stycznia rb. wykazuje dalszy wzrost zapasu złota i dewiz. W związku ze skurczeniem się obiegu biletów bankowych oraz zmniejszeniem natychmiast płatnych zobowiązań pokrycie złotem wzrosło i wynosi 34,02%. Szczegółowe dane przedstawiają się w następujący sposób.

W ciągu pierwszej dekady stycznia zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 1,7 miln. zł do 394,6 miln. zł, stan pieniędzy zagranicznych i dewiz zaś — o 1,6 miln. zł do 31,3 miln. zł.

Suma wykorzystanych kredytów zmniejszyła się o 99,0 miln. zł do 756,6 miln. zł, przy czym portfel wekslowy obniżył się o 32,1 miln. zł do 649,2 miln. zł, portfel zdyskontowanych biletów skarbowych — 0,23 miln. zł do 43,3 miln. zł, a stan pożyczek zabezpieczonych zastawami — o 43,2 miln. zł do 64,1 miln. zł.

Zapas polskich monet srebrnych i bilonu wzrósł o 7,5 miln. zł do 48,9 miln. zł.

Pozycje „inne aktywa“ i „inne pasywa“ — w związku ze sporządzeniem bilansu netto — uległy spadkowi, pierwsza o 17,4 miln. do 182,9 miln. zł, druga zaś — o 42,0 miln. zł do 298,8 miln. zł.

Natychmiast płatne zobowiązania zmniejszyły się o 17,9 miln. zł do 273,7 miln. zł.

Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — obniżył się o 47,4 miln. zł. do 986,4 miln. zł.

Pokrycie złotem wynosi 34,02 procent. Stopa dyskontowa 5 proc., od pożyczek zastawowych — 6 proc.

W dn. 21 stycznia rb. odbędzie się doroczne posiedzenie Rady Banku Polskiego, celem rozpatrzenia sprawozdania i bilansu za rok 1936. Podobno dywidenda Banku Polskiego wynosić będzie za rok 1936 — 8% tj. utrzymana będzie w granicach zeszłorocznych.

Bilans handlowy za rok 1936.

Główny Urząd Statystyczny ogłosił prowizoryczne dane o bilansie handlowym Polski za rok 1936. Według tych danych bilans zamyka się saldem dodatnim 22,7 miln. złotych. Szczegółowe dane wykazują saldo dodatnie za m-c grudzień 1936 r. w wysokości 5.331 tys. zł. W okresie styczeń — grudzień 1936 r. wynosiły: przywóz — 3.066.373 ton, wartości 1.003.435 tys. zł, wywóz 12.958.154 t., wartości 1.026.208 tys. zł.

Saldo dodatnie za r. 1936 wynosi 22.773 tys. zł.

W roku 1936 w porównaniu do roku 1935 obroty w handlu zagranicznym zwiększyły się: w przywozie o 142.790 tys. zł, w wywozie 101.168 tys. zł.

W porównaniu do m-ca listopada 1936 roku obroty handlu zagranicznego w m-cu grudniu 1936 r. uległy następującym zmianom: wywóz zwiększył się o 1.140 tys. zł, przywóz zmniejszył się o 1.428 tys. zł.

Zwiększył się wywóz następujących artykułów: nawozów o 1,2 miln. zł, chmielu o 0,9 miln. zł, nasion buraków cukrowych o 0,7 miln. zł, fasoli o 0,5 miln. zł, szynek, polędwic wieprzowych w opakowaniu hermetycznym o 0,5 milionów zł, siarczanu amonu o 0,5 miln. zł, przędzy wełnianej o 0,5 miln. zł, mięsa świeżego, mrożonego ,solonego o 0,4 miln. zł.

Zmniejszył się wywóz następujących artykułów: żyta o 1,4 miln. zł, gęsi o 1,3 miln. zł, jaj o 1,1 miln. zł, owsa o 1,0 miln. zł, bekonów o 0,5 miln. zł, masła o 0,4 miln. zł.

Zwiększył się przywóz następujących artykułów: pomarańcz i cytryn o 1,2 miln. zł, wełny owczej czesanej o 1,1 miln. zł, tytoniu i wyrobów tytoniowych o 1,0 miln. zł, nasion, ziarn i owoców oleistych o 0,8 miln. zł, bawełny i odpadków o 0,8 miln. zł, kopry o 0,6 miln. zł, wełny owczej surowej nie pranej o 0,6 miln. zł, szmat o 0,5 miln. zł, rud cynkowych o 0,4 miln. zł.

Zmniejszył się przywóz następujących artykułów: śledzi świeżych solonych o 1,5 miln. zł, skór futrzanych o 1,4 miln. zł, garbników (bez drewna garbarskiego), 1,3 miln. zł, skór surowych o 0,7 miln. zł, wełny owczej pranej o 0,6 miln. zł, winogron o 0,5 miln. zł, śliwek o 0,4 miln. zł, przędzy bawełnianej o 0,4 miln. zł, miedzi, blachy miedzianej o 0,4 miln. zł, silników tłokowych, lokomobil tłokowych, lokomobil, turbin o 0,4 miln. zł.

Wiadomości zagraniczne

Stopa procentowa od wkładów w kasach oszczędności.

W nr 12 miesięcznika „*L'Epargne du Monde*“ Instytut Międzynarodowy Oszczędności ogłosił zestawienie stóp procentowych płaconych przez kasy oszczędności od wkładów w 37 krajach Europy i innych częściach świata.

Poniżej podajemy cyfry dla krajów europejskich.

Anglia.

a) Powiernicze kasy oszczędności (1935 r.):

Wkłady zwykłe (Ordinary Department): 2½%.

Wkłady specjalne, lokowane w pożyczkach (Special Investment Department): 2¾ — 3%.

Wkłady na zakup papierów (Stock Department): 2¼ — 3,5 (zależnie od papierów).

b) Pocztowa kasa oszczędności (1935 r.):

Wkłady oszczędnościowe: 2½%.

Papiery państwowe: 3 — 3½% (zależnie od papierów).

Holandia.

a) Kasy oszczędności (1935 r.).

Wkłady oszczędnościowe: 2 — 33/5% (zależnie od kasy).

b) Pocztowa kasa oszczędności (1935 r.):

Wkłady oszczędnościowe: 2,64%.

Belgia.

Generalna Kasa Oszczędności i Emerytur (1936 r.).

Wkłady oszczędności poniżej 20.000 fr.: 3%.

Wkłady oszczędności ponad 20.000 fr.: 2%.

Luksemburg.

Kasa Oszczędności Wielkiego Księstwa (1935 r.).

Wkłady oszczędnościowe: 3%.

Francja.

a) Kasy oszczędności (1936 r.).

Wkłady oszczędnościowe w kasach gwarantowanych przez państwo: 3 — 3¼%.

Wkłady oszczędn. w kasach z gwarancją komunalną (Alzacja - Lotaryngia): 2¾ — 3¼%.

b) Pocztowa (Narodowa) -kasa oszczędności (1936 r.).

Wkłady oszczędnościowe: 2¾%.

Hiszpania.

Kasy oszczędności (dobroczynne) i Pocztowa kasa oszczędności 1935 r.)

wkłady oszczędnościowe zwykłe:	2½%
„ z wypowiedzeniem 3-miesięcznym:	2½%
„ „ „ 6 „	3%
„ „ „ jednorocznym	3½%

Portugalia.

Portugalska Kasa Oszczędności (1936 r.).

Wkłady oszczędnościowe do 10 tysięcy escudos:	3%
„ „ „ 100 „ „	2%
„ „ „ 200 „ „	2½%
„ „ ponad 200 „ „	¼%

Włochy.

a) Kasy oszczędności i Lombardy (1936 r.).

Wkłady oszczędnościowe zwykłe do 20.000 lirów	2½%
„ „ „ ponad 20.000 „	2%
Wkłady oszczędn. z wypowiedzeniem 3—6 mies.	2½%
Bony procentowe z terminem 3 — 6 miesięcy	2½%
Wkłady oszczędn. z wypowiedzeniem ponad 6 mies.	3%
Bony procentowe z terminem ponad 6 miesięcy	3%

b) Pocztowa kasa oszczędności (1936 r.).

Wkłady oszczędnościowe: 2,52%

Oprocentowane bony pocztowe (stopa procentowa waha się w zależności od czasokresu, na jaki są wypuszczone jak również od serii emisji), np. emisja z 15.III.34 oprocentowanie: 3 — 4% (termin umorzenia od 1 — 20 lat),

emisja z 1.V. 36 oprocentowanie: 5 — 6 (termin umorzenia od 1 — 20 lat).

Niemcy.

Kasy oszczędności i banki komunalne (1936):
Wkłady oszczędnościowe: 3%

W. M. Gdańsk.

Kasy oszczędności (1936 r.).
Wkłady oszczędnościowe zwykłe (do 300 guldenów wypłata na żądanie, do 1000 guldenów — za wypowiedzeniem 1 mies.): 3½%
Wkłady oszczędn. z wypowiedzeniem 3-miesięczn.: 4%

Austria.

a) Kasy oszczędności (VII/1935 r.): zależnie od okolicy
Wkłady oszczędnościowe zwykłe lub z wypowiedzeniem 3-miesięcznym: 2½%, 2¾%, 3%
Wkłady oszczędnościowe z wypowiedzeniem powyżej 3 miesięcy: 2¾%, 3%
Wkłady oszczędn. w walucie zagranicznej: 2¼%
b) Pocztowa kasa oszczędności (1935 r.):
Wkłady oszczędnościowe zwykłe: 2½%
„ terminowe: 2¾%
„ premiowane (wkłady do 300 schilling.): 1½%

Węgry.

Pocztowa kasa oszczędności (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe zwykłe: 3%
„ terminowe: 3¼%

Rumunia.

Narodowa Kasa Oszczędności (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe (do 300 tysięcy lei): 3½%
„ oszczędn. (ponad 300 tysięcy lei): 1¾%

Grecja.

Pocztowa kasa oszczędności (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe (granica górna wkładów oprocentowanych wynosi 100.000 drachm): 4%

Turcja.

Kasa Oszczędności miasta Stambułu (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe drobne (do 1.000 funtów tureckich): 4%
Wkłady à vista lub za wypowiedz. (do 1.000 funtów tureckich): 3%
Wkłady terminowe (do 10.000 f. tur.) 6 mies. 4½%
„ „ („ 10.000 „ „) 1 roczne: 5½%
„ „ („ 10.000 „ „) do 2 lat i więcej: 6%
Wkłady terminowe od 10.000 do 50.000 f. tur.: ½%

Bułgaria.

Pocztowa kasa oszczędności (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe: 4%

Jugosławia.

a) Komunalne kasy oszczędności (X/1935 r.):
Wkłady oszczędnościowe: (przeciętnie) 4½%
b) Pocztowa kasa oszczędności (1935 r.):
Wkłady oszczędnościowe: 4%

Czechosłowacja.

a) Kasy oszczędności (1936 r.): zależnie od okolicy
Wkłady oszczędnościowe zwykłe: 2½%, 3%
„ z wypowiedzeniem 1 miesięcznym: 3%, 3¼%
„ „ 3 „ 3¼%
b) Pocztowa kasa oszczędności (III/1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe: 2½%

Dania.

Kasy oszczędności (1935 r.): stopa przeciętna
Wkłady oszczędnościowe zwykłe: 3,28%
„ oszczędn. z wypow. 3-miesięcznym: 3½%

Szwecja.

a) Kasy oszczędnościowe (I/1936 r.): stopa przeciętna
Wkłady oszczędnościowe zwykłe: 2,6%
„ „ z wypow. 12-miesięcznym 3%
b) Pocztowa kasa oszczędności (I/1935 r.:):
Wkłady oszczędnościowe: 2%

Norwegia.

Kasy oszczędności (1936 r.): stopa przeciętna
Wkłady oszczędnościowe zwykłe: 2½%
„ „ 3 miesięczne: 3%

Finlandia.

a) Kasy oszczędności (1935 r.):
Wkłady oszczędnościowe (w kasach miejskich): 4—4¼%
Wkłady oszczędnościowe (w kasach innych): 2¼%
b) Pocztowa kasa oszczęności (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe: 3¾%

Łotwa.

Pocztowa kasa oszczędności (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe: 3½%

Estonia.

Państwowa kasa oszczędności (1936 r.):
Wkłady oszczędnościowe à vista: 2½%
„ „ do 6 miesięcy (do 5.000 koron): 3%
„ „ do 6 mies. (od części wkładu ponad 5.000 koron): 2%
„ „ do 1 roku (do 5.000 koron): 3½%
„ „ do 1 roku (od części ponad 5.000 koron): 2½%

Litwa.

Państwowa Instytucja Oszczędności (1936 r.):

Wkłady oszczędnościowe zwykłe (do 2.000 litów): 3,6%
„ „ „ (ponad 2.000 litów): 3%
„ „ terminowe: 4%

Oddłużenie rolnictwa w Gdańsku.

W Gdańsku ,jak donosi prasa codzienna, obecnie zostało zakończone oddłużenie rolnictwa. Rozporządzenie oddłużeniowe Senatu Wolnego Miasta Gdańska ukazało się jeszcze we wrześniu 1933 r. Akcja oddłużeniowa przedłużyła się, wskutek powolności postępowania. Sprawy oddłużeniowe załatwiały w Gdańsku: sąd, gdzie został utworzony specjalny oddział oraz komisja, złożona z sędziego, reprezentantów chłopów, wierzycieli i państwowego towarzystwa powierniczego. Rozporządzenie przewidywało pokrycie uprzywilejowanych długów płynnych przez państwowe towarzystwo powiernicze, rozłożenie nieuprzywilejowanych długów płynnych na 24 raty półroczne, płatne 1 kwietnia i 1 października każdego roku, a nadto w pewnych wypadkach oddanie ziemi za zaliczeniem równowartości na poczet długów, według planu ustalonego przez sąd.

Celem akcji oddłużeniowej jest uzdrowienie rolnictwa, przekredytowanego w okresie dobrej koniunktury. Oddłużenie zmniejsza obsługę roczną długów przez rozłożenie na raty istniejących długów i ujęcie w odpowiednie ramy stopy procentowej. Zresztą rozporządzenie zapobiega dalszemu zadłużeniu się rolnictwa przez przepis, że obciążanie się nowymi pożyczkami nie może nastąpić inaczej, jak za zgodą komisji oddłużeniowej. Z drugiej strony nakłada na dłużników obowiązek maksymalnej wydajności gospodarki rolnej przez zarządzenie, że nieregularne płacenie rat ustalonych przez sąd ,pociąga za sobą sprzedaż gruntu przez licytację publiczną.

Rolnictwo gdańskie liczy 5.665 gospodarstw rolnych, ogrodniczych i leśnych. Do oddłużenia zgłosiło się 3.723 właścicieli gospodarstw. Z tego oddłużono 2.472 gospodarstw tj. około 44% ogólnej liczby. Pozostało jeszcze do rozpatrzenia około 120 wniosków właścicieli gospodarstw rolnych i leśnych. Gospodarstwa oddłużone przedstawiają wartość około 87,1 miln. guldenów. Obciążone są one bardzo znacznie, gdyż na sumę 82,9 miln. guldenów. Z sumy tej 22,7 mıln. guldenów przypada na długi płynne. Rozporządzenie stwarza przywilej dla niektórych długów płynnych (dostawy nasion, robocizna itp.). Te długi płynne wyniosły 3,5 miln. guldenów. Długi te z polecenia sędziego do spraw oddłużeniowych zostały uregulowane przez państwowe towarzystwo powiernicze. Spłata pozostałej sumy 19,2 miln. guldenów odbywać się będzie w ciągu 12 lat (24 raty półroczne). Raty płatne będą dwa razy do roku, przy czym nieregularność płacenia rat powoduje przymusową licytację.

Z pośród gospodarstw oddłużonych w około 521 gospodarstw nałożono obowiązek oddania ziemi. Odpowiednie kawałki gruntu wybiera sąd, po upływie 10 lat od daty oddłużenia.

Ograniczenia dewizowe w Japonii.

Przepisy o kontroli dewiz weszły w życie w Japonii z dniem 1 grudnia 1936 r. Ostatnio, jak donosi prasa, przepisy te uzupełnione zostały rozporządzeniem rządu japońskiego, ograniczającym płatność zobowiązań japońskich wobec zagranicy. Na mocy tego rozporządzenia wszelkie japońskie transakcje dewizowe wymagają uprzedniego zezwolenia ministerstwa skarbu. Wolne od ograniczeń są: przekazy do 30.000 jenów miesięcznie, niektóre ściśle określone transakcje kredytowe, przekazy dokonywane przed wydaniem ograniczeń dewizowych oraz operacje, zawarte przed ukazaniem się rozporządzenia, a których wykonanie ma nastąpić w ciągu tygodnia po jego ogłoszeniu. Importerzy towarów zagranicznych, którzy posiadają wkłady, obligacje lub innego rodzaju wierzytelności w walutach zagranicznych, a którzy chcieliby pokryć tymi aktywami zobowiązania z tytułu importowanych towarów, muszą na to uzyskiwać zgodę ministerstwa skarbu.

Frank wystawowy we Francji.

Obiegają pogłoski, że rząd francuski zamierza wypuścić w związku z wystawą międzynarodową specjalny rodzaj „franków wystawowych". Franki te miałyby być sprzedawane turystom zagranicznym, pragnącym zwiedzić wystawę międzynarodową po kursie niższym od oficjalnego kursu franka francuskiego. Oznaczałoby to w pewnej mierze dalszą dewaluację franka, dokonywaną specjalnie w celu propagandy turystyki zagranicznej i przyciągnięcia gości na wystawę międzynarodową w 1937 r. w Paryżu. Nadmienić wypada, że podobną walutę turystyczną wprowadziły u siebie Niemcy i Italia. Marka turystyczna i lir turystyczny, przyjmowane są w tych krajach od turystów narówni z walutą obiegową. Podobno tego rodzaju dwuwalutowość w stosunkach turystycznych obu krajów cieszy się znacznym powodzeniem.

Przegląd prasy

K. K. O. a prasa.

Pod powyższym tytułem ukazał się w organie Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism („*Prasa*" nr 4 z 1936 r.) ciekawy artykuł Franciszka Głowińskiego. Autor podkreśla rolę K. K. O. w życiu gospodarczym Polski, konsolidację organizacji zbiorowej K. K. O. i znaczenie prasy fachowej Związków.

„Związki te dysponują poważną, na wysokim poziomie stojącą prasą organizacyjną w formie fachowych czasopism, do których należą: „Oszczędność" (Warszawa), „Czasopismo Kas Oszczędności" (Poznań) i „Kwartalnik Kas Oszczędności" (Lwów)... Celom propagandy oszczędnościowej służy „Gazetka Oszczędnościowa". Ściśle współpracuje ze Związkami K. K. O. Samorządowy Instytut Wydawniczy w Warszawie, mający za sobą duży dorobek w dziedzinie

książek oraz popularnych broszur, afiszów i ulotek, poświęconych zagadnieniom ruchu oszczędnościowego".

Autor z naciskiem podkreśla „na tle głuchego milczenia, jakie — jeśli chodzi o zagadnienia propagandowe, panuje w innych zrzeszeniach gospodarczych i prasie fachowej innych branż, na tle niemal zupełnego ignorowania kwestii propagandy i reklamy przez banki prywatne i państwowe" — żywy udział K. K. O. w propagandzie.

„Uderzającą jest rzeczą, że zarówno Związki K. K. O. jak i większość poszczególnych Kas należy do tych nielicznych w Polsce zrzeszeń i instytucji gospodarczych, które rozumieją rolę i znaczenie propagandy i reklamy oraz stale pracują nad ich rozwojem. Żadna także w Polsce kategoria pism fachowych nie poświęca tyle uwagi zagadnieniom propagandy, co czasopisma Związków K. K. O.".

Spostrzeżenia te ilustruje autor licznymi cytatami z tych czasopism. Następnie opisuje działalność Związków w dziedzinie prowadzenia i organizacji propagandy, dochodząc do wniosku, że

„Pomyślny i szybki rozwój K. K. O., stałe wzmacnianie wewnętrznej struktury i odporności finansowej tych Kas oraz ich krzepnięcie organizacyjne z jednej strony, a wyżej scharakteryzowany stosunek tych Kas i ich zrzeszeń do zagadnienia propagandy i reklamy — powinny jak najżywiej zainteresować prasę polską". ... To też praca tych Kas zasługuje na szczególną opiekę i uwagę prasy, jako naturalnej opiekunki tych wszystkich prac społecznych, które zmierzają ku dobru ogólnemu. Każde wydawnictwo mające ambicję należytego wywiązywania się ze swych obowiązków prasowej służby na rzecz dobra publicznego — winno na swych łamach udzielać dużo miejsca i poparcia pożytecznej pracy K. K. O.".

Z drugiej strony administracje pism winny zainteresować się komunalnymi kasami jako klientami ogłoszeniowymi prasy. Tym bardziej, że już obecnie K. K. O. pracują na tym polu wydatnie. Autor przytacza na dowód szereg faktów z działalności prasowej poszczególnych K. K. O.

„Szczególnie ciekawe i wdzięczne zadanie ma do spełnienia w tej dziedzinie prasa prowincjonalna i pewne kategorie prasy periodycznej, zwłaszcza zaś prasa kobieca, mogąca odgrywać doniosłą rolę w akcji propagandy oszczędnościowej wśród szerokich rzesz kobiet, dysponujących budżetami i wydatkami domowymi. Prasa prowincjonalna i periodyczna tym żywiej zainteresować się powinna K. K. O., że jej rola propagandowa ignorowana jest systematycznie, a wbrew doświadczeniu całego świata, przez ogólnopaństwowe, centralistyczne instytucje oszczędnościowe...

Bardzo wiele z tych Kas, zwłaszcza na prowincji, nie zawsze umie sobie radzić z praktycznymi zadaniami reklamowymi. Pomoc okazana w tym względzie Kasom przez administrację wydawnictw spotka się bez wątpienia z wdzięcznością i ułatwi utrwalenie stosunków ogłoszeniowych z Kasami. Niektóre wydawnictwa poczyniły już w tej dziedzinie pożyteczne doświadczenia".

Autor reasumuje stwierdzeniem, że zainteresowanie się prasy sprawami K. K. O. leży w interesie zarówno rozwoju życia gospodarczego kraju, jak w interesie K. K. O., a zarazem w interesie własnym prasy.

Głos powyższy na łamach organu Związku Wydawców jest niewątpliwie dowodem, że prasa coraz lepiej docenia rolę i znaczenie K. K. O.

Z książek i wydawnictw

Zofia Zaleska i Wanda Ładzina — „Kalendarz Pani Domu na wsi i w mieście na rok 1937/38". Warszawa 1936, st. 264. (Skład główny: Wanda Ładzina, Warszawa, ul. Mazowiecka 11 m. 31).

Fundamentem, na którym opiera się oszczędność jakiegoś narodu, jest niewątpliwie zrównoważony budżet domowy, będący wyrazem racjonalnej gospodarki domowej rodziny. Dlatego też współpraca komunalnych kas oszczędności z organizacjami kobiecymi musi być warunkiem skutecznej, dobrze zorganizowanej propagandy oszczędności. Niestety, dotychczas na tym polu możemy się pochwalić tylko nielicznymi poczynaniami. Do takich poczynań, ze wszech miar wskazanych, a jednocześnie udanych, należy właśnie omawiany kalendarz. O jego walorach technicznych z punktu widzenia racjonalnej gospodarki domowej wydała sąd prasa fachowa, no i *last but not least* powodzenie na rynku księgarskim. W ciągu paru miesięcy ukazało się już trzecie wydanie kalendarza. Fakty te mówią dobitnie o wartości wydawnictwa. Dobór artykułów pierwszorzędnych piór fachowych z dziedziny odżywiania (ze specjalnym uwzględnieniem higieny żywienia), budżetu domowego, organizacji pracy domowej, racjonalnej oszczędności, technicznych ułatwień w gospodarstwie domowym itd., jasny i systematyczny układ treści — czynią z kalendarza niezastąpiony przewodnik w codziennej pracy gospodarczej pani domu w mieście i na wsi.

Kalendarz dzieli się na dwie części. W części pierwszej każdy miesiąc obejmuje 4 strony: 1 — budżet, 2 — sprawy budżetowe, organizacji domu, planowania zajęć gospodarczych i opracowywania metod pracy domowej, 3 — kalendarzyk, program prac w miesiącu, notatki, 4 — sprawy odżywiania. W części drugiej znajdujemy omówienie działów pracy pani domu, ze specjalnym uwzględnieniem użytkowania wyrobów polskiego przemysłu i rolnictwa oraz podaniem informacyj o organizacjach i szkołach gospodarstwa domowego w Polsce.

Jak wspomnieliśmy Kalendarz jest m. in. wyrazem współpracy K. K. O., a mianowicie Związku Związków K. K. O. z organizacjami pań domu w dziedzinie oszczędności. W każdym schemacie miesięcznym budżetu znajduje się pozycja „oszczędności — wpłat na książeczkę K. K. O.", a w treści wskazań nad budżetem, organizacją prac domowych itp. mamy również informacje, wskazówki i hasła propagandowe o K. K. O. Poza tym w części drugiej znajduje się na czele doskonały artykuł p. Zaleskiej — „Oszczędzać — ale jak i dlaczego" oraz artykuł propagandowy o K. K. O. p. t. „Jak należy oszczędzać", pomijając już inseraty poszczególnych K. K. O.

W sumie musimy to podkreślić — Kalendarz Pani Domu stanowi wyjątkowo cenny środek propagandy dla wszystkich K. K. O. i jako taki winien być przez nie wykorzystany czy to w formie upominku dla wkładców, czy też w innej formie. Niska cena (1 złoty za egzemplarz liczący 264 strony tekstu) ułatwia to zadanie.

B. O.

Wykaz zastrzeżonych polskich papierów procentowych — opracował M. Polikier, nakład „Gazety Giełdowej i Losowań“ — Warszawa, Nowy Świat 16.

Dla instytucyj trudniących się kupnem papierów wartościowych, nie koniecznie w sensie handlowania nimi, lecz w sensie lokowania wolnych zasobów gotówkowych, czy też pewnego rodzaju funduszów (funduszów zasobowych, emerytalnych itp.) nie przeciętny walor praktyczny posiada szczegółowy rejestr walorów zastrzeżonych bądź sądownie, bądź policyjnie wskutek kradzieży lub zagubienia. Zastrzeżenia sądowe są wprawdzie publikowane w „Monitorze Polskim“. Wyłapywanie jednak z „Monitora“ zastrzeżeń za cały szereg lat wstecz jest rzeczą wielce kłopotliwą, a dla większości instytucyj mniejszych, „Monitora“ nia abonujących — wprost niemożliwą. Tą praktyczną niewygodę miała usunąć kartoteka walorów zastrzeżonych, z inicjatywą zorganizowania której wystąpił swego czasu Bank Polski. Inicjatywa jednak nie doczekała się realizacji.

Realizacją tej praktycznej potrzeby zajęła się dopiero „Gazeta Giełdowa i Losowań“ wydając „Wykaz zastrzeżonych polskich papierów procentowych“ w opracowaniu M. Polikiera. „Wykaz“ obejmuje wszelkie zastrzeżenia zarówno sądowe jak i policyjne (te ostatnie w odniesieniu do papierów nie podlegających ustawie o utraconych tytułach na okaziciela) uczynione do dnia 30 czerwca 1936. Objęte nim zostały wszystkie państwowe pożyczki wewnętrzne, listy zastawne i obligacje banków, listy zastawne towarzystw kredytowych, obligacje samorządów i spółek akcyjnych oraz akcje szeregu towarzystw akcyjnych. „Wykaz“ uzupełniony jest wreszcie spisem sieci instytucyj kredytowych na terenie całego kraju. Dla każdego rodzaju walorów zostawiono szereg pustych rubryk zapasowych, aby korzystający zeń mógł go prywatnie uzupełniać nowymi zastrzeżeniami, zgłoszonymi po dacie, na jaką „Wykaz“ został sporządzony.

Praktyczna wartość takiego rejestru nie podlega dyskusji, jednakże pod warunkiem, że rejestr jest zestawiony bezbłędnie. Pod tym względem musimy polegać na zaufaniu do skrupulatności pracy autora. Nie możemy jednak pominąć, że przy nader pobieżnym przeglądaniu zauważyliśmy już na pierwszej stronie że jeden numer papieru został dwa razy zamieszczony (nr 4 serii 21855 E em. 3% Prem. Poż. Inwest.). W spisie zaś instytucyj kredytowych wszystkie K. K. O. związków międzykomunalnych zostały oznaczone jako kasy miejskie.

Cena jednego egzemplarza „Wykazu“ wynosi zł 25.

Biblioteka Słowiańska i Ruch Słowiański. Zainicjowana przez niestrudzonego działacza na polu zbliżenia jugosłowiańsko - polskiego, prof. Benesiča „Biblioteka Słowiańska“ wydała w grudniu ub. r. nowy tomik (Seria II, nr 2): Jan Skala i Marcin Nowak — „Nowele Łużyckie“, przekład z oryginału łużyckiego. Członkowie Związku Słowiańskiego otrzymują „Bibliotekę Słowiańską“ bezpłatnie. W sprzedaży cena 20 gr. Skład główny Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska“, Warszawa, Nowy Świat 23.

„Ruch Słowiański“. Wyszły z druku 3 zeszyty miesięcznika „Ruch Słowiański“, wydawanego we Lwowie pod redakcją p. Władysława T. Wisłockiego. „Ruch Słowiański“ ma na celu zapoznawanie społeczeństwa polskiego z przejawami życia innych narodów słowiańskich oraz z rozwojem prac w dziedzinie słowianoznawstwa w Polsce. Każdy interesujący się tymi zagadnieniami, powinien przyczynić się do rozwoju tego jedynego w czasopiśmiennictwie polskim, a tak potrzebnego wydawnictwa przez jego zaprenumerowanie.

Zgłoszenie prenumeraty uprasza się przesłać do sekretariatu „Związku Słowiańskiego“ Warszawa, Stare Miasto, Rynek 31. Konto P. K. O. nr 27770.

NADESŁANE

„Czasopismo Kas Oszczędności“, nr 12 zawiera artykuły: dr Z. Witkowski — „Zagadnienia na czasie“; P. Kubiaczyk — „Zmiany i uzupełnienia przepisów o ograniczeniach dewizowych“. Nadto: Dział statystyczny, Nowe ustawy i rozporządzenia, Sprawy podatkowe i stemplowe, Kronika krajowa itd. uzupełniają numer.

„Skarbowa Wiejska“, zeszyt 6 w dziale artykułów: „Współpraca gminnych kas p. - o. z P. K. O.; E. Boroń — „Współpraca gminnych kas p. - o. ze spółdzielniami mleczarskimi“; K. Teska — „Wyniki konferencyj gminnych kas p. - o.; A. R. — „Na drogach rozwoju społecznego — Dziś“; Felieton p. t. „Listy Jana w Oleju Dobrzety“, Wyjaśnienia, porady i okólniki, Z życia innych organizacji, Z prasy, Kronika.

„Przegląd Oszczędnościowy“, nr 12 (kwartał czwarty r. ub.) przynosi artykuły: Dr H. Gruber — „Nie szary człowiek lecz gospodarczy człowiek“; M. van Grunderbeeck — „Inflancja pieniężna a oszczędność“; J. J. Guranowski — „Kasy oszczędności we Francji“; J. Czadankiewicz — „Kapitalizacja pieniężna w Polsce“; J. Hochfeld — „Struktura środków operacyjnych i krótkoterminowej akcji kredytowej banków komunalnych w Polsce“; F. Śpiewak — „Idealizm i materializm jako główne motywy oszczędzania młodzieży szkolnej“. Kronika, Rozmaitości, Statystyka, Bibliografia.

„Bank“ miesięcznik poświęcony bankowości i zagadnieniom finansowym. Warszawa, Nowy Świat 7, m. 39.

Nowy numer miesięcznika „Bank“. Ukazał się już styczniowy (1-y) numer miesięcznika „Bank“ rozpoczynający 5-ty rok wydawnictwa tego pożytecznego i ciekawie redagowanego periodyku fachowego. Na treść tego zeszytu składają się w dziale zagadnień bieżących notatki: „Na progu Nowego Roku“; „Po zakończeniu akcji oddłużeniowej“; „Błędy polityki personalnej“.

Część artykułową stanowią: „Akumulacja kapitałów i polityka lokacyjna“ — Observer; „Podewaluacyjne procesy gospodarcze“ — dr K. Studentowicz — artykuł ten stanowi zakończenie ogromnie interesującej rozprawy drukowanej w poprzednich zeszytach „Banku“. „Ceny światowe a Polska“ — Konstanty Sokołowski; „Koszty kredytu w Niemczech“ — dr Karol Thaler; oraz „Obsługa zagranicznych pożyczek państwowych przez europejskie kraje dłużnicze“ (I).

Normalne działy pisma zawierają jak zwykle przegląd ustawodawstwa krajowego; orzecznictwo Sądu Najwyższego i Najwyższego Tryb. Administr. Szczegółowe omówienie sytuacji gospodarczej świata i Polski; bogata kronika krajowa i zagraniczna, przegląd wydawnictw, przegląd fachowej prasy zagranicznej i krajowej oraz statystyka zamykają ten ciekawy zeszyt.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA W WŁOCŁAWKU.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		33.985,42	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		11.812,22	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		81.257,63	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			127.055,27
2. Kupony			689,08
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1):			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe	11653.20	29.710 60	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		31.715.00	61.425 60
5. Banki i K. K. O. „Loro“			
6. Banki i K. K. O. „Nostro“			
7. Weksle zdyskontowane (56 kont)			128.901,15
8. Pożyczki wekslowe (1680 kont)			1.354.188,60
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (170 kont)		33.160.41	
b) pochodzące z innych kredytów			33.160,41
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (2 kont)		2.080.25	
b) zabezpieczone hipoteką (5 kont)		25 094,00	
c) zabezp. innymi wartościami (2 kont)		3.285,75	30.460,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (355 kont)		52.940,00	
b) innych wartości* (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... kont)			52.940,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne (6 kont)			31.757,20
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (5 kont)			18.222,72
15. Odsetki zaległe			6 612,95
16. Nieruchomości 2)			81.604,74
17. Ruchomości			19 235,89
18. Różne			65.020,86
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.091,51
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			2.015.365,98
21. Depozyty			524.265,20
22. Udzielone gwarancje			17 530 00
23. Inkaso			52 908.54
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			17.530,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
26. Różni za weksle własne u korespond.			10.405,00
Ogółem.			2.638.004,72

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			150.000,00
2. Fundusz zasobowy			70.045,74
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			2.250,00
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (2 kont)		95 594,40	
b) terminowe (.... kont)			95.594,40
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (13281 kont)		1.197.290,32	
b) terminowe do 3-ch mies. (226 kont)		247.584,33	
c) terminowe ponad 3-miesiące i warunkowe			1.444.874,65
8. Rachunki bieżące *) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (7 kont)		32.752 00	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (135 kont)		57.297 00	90.049,00
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			787,00
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		39.035.00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		31.500,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			70.535,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. „Loro“			
16. Banki i K. K. O. „Nostro“			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			47.763,62
20. Sumy przech. (procenty okresu przyszł.)			31.97[illegible],36
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		11.491.21	11.491.21
Razem.			2.015.365 98
22. Różni za depozyty			524.265,20
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			17.530,00
24. Różni za inkaso			52.908 54
25. Bank Akceptacyjny			17.530,00
26. Fundusz Emerytalny			
27. Inkaso własne			10.405.00
Ogółem.			2.638.004 72

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	68.076.81	
b) od rachunków bieżących	5.027 27	
c) od redyskonta weksli	4.648,70	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie		
e) różne inne	10,64	77.763,42
2. Prowizje wypłacone		517,95
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	52.080.73	
b) świadczenia socjalne	9 852,62	
c) wydatki rzeczowe	26.206,75	88.140,10
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.794.40	1.794,40
6. Odpisy na dłużnikach		16.110,32
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		5.927 25
9. Różne		2.929,15
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11 Nadwyżka		11.491,21
Razem.		204.673,80

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	134.995,60	
b) od rachunków bieżących	3 464,08	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	3.258,52	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	3 045,30	
f) od papierów wartościowych	2.041.49	
g) od K. K. O. i Banków	4.765,75	
h) różne inne	860,03	152.430,77
2. Prowizje pobrane		32.117,00
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		946,76
6. Odzyskane straty		14.177,34
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		5.001,93
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem.		204.673.80

1) W tym papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł 17.762,50.

2) W tym nieruchomości Funduszu zasobowego zł 61.292,65.

Buchalter: (—) K. Grabowski
Komisja Rady Kasy: (—) Z. Błędowski, (—) St. Dubalski
Komisja Rewizyjna Kasy: (—) A. Radziejowski
(—) Z. Ślósarski

p. o. Dyrektora Zarządzającego: (—) Grochowski

Członek Dyrekcji: (—) Gutowski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU MIŃSKO-MAZOWIECKIEGO W MIŃSKU-MAZOWIECKIM.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji . . .			
a) gotowizna		18.750.07	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		6.586,77	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		24.583,64	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			49.920,48
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		4.135 50	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . .		2.180.00	6.315,50
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (18 kont) . .			18.585,00
8. Pożyczki wekslowe (580 kont) . .			267 242,00
9. Weksle protestowane			
a) pochodzce z dysk. i poż. wekslowych (46 kont)		10.569,00	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			10.569,00
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowymi (.... kont) . . .			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (28 kont) . . .		2.553 25	
b) innych wartości (12 kont) . .		2 009,44	
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... k.)			4.562,69
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne . . .			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (70 kont) . .			56.090,00
15. Odsetki zaległe			4.306 02
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			1.853,00
18. Różne			13.342,80
19. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			432.786,49
21. Depozyty			97.301,00
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			27.618,12
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
Ogółem . .			557.705,61

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			75.000 00
2. Fundusz zasobowy			2.446,88
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (2 kont) . . .		894,93	
b) terminowe (2 kont)		65 845,30	66.740,23
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych . .			
a) bezterminowe (233 kont) . .		78.319,94	
b) terminowe do 3 mies. (933 kont) .		106.946,21	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (23 kont)		37.253,00	222.519,15
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instyt. państw., samorząd. i innych prawno-publ. (8 kont) . . .		20.875,77	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (77 kont)		27.795,90	48.671,67
9. Sałda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe . . .			209,40
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . . .		4.370,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych .			4.370,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		7.676,30	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			7.676,30
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			1.477,54
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			3 410,67
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		264,65	264,65
Razem . .			432.786,49
22. Różni za depozyty			97.301,00
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			27.618 12
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem . .			557.705,61

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	13.065.33	
b) od rachunków bieżących . . .	857,74	
c) od redyskonta weksli . . .	790.84	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	444,72	
e) różne inne	333,18	15.491,81
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	17.002.40	
b) świadczenia socjalne	1.331.39	
c) wydatki rzeczowe	4 938.00	23.271.79
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		73,74
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	423.08	423,08
6. Odpisy na dłużnikach		2.776 97
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		344,50
9. Różne		89 97
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawczego		
11. Nadwyżka		264 65
Razem . .		42.736,51

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	27.726,56	
b) od rachunków bieżących . . .		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	598,22	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecznych		
f) od papierów wartościowych . . .	304,15	
g) od K. K. O. i Banków	941.15	
h) różne inne	218,65	29.788,73
2. Prowizje pobrane		7.612,97
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		5.334,81
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem . .		42.736 51

Buchalter: (—) J. Gołębiowski

Komisja Rewizyjna:

(—) St. Ludwiński — Przewodniczący
(—) Fr. Czyż
(—) J. Użyczyn

Dyrekcja Kasy:

(—) L. Gibel — Dyrektor Zarządzający
(—) J. Baran — Zastępca Dyr. Zarządzającego
(—) P. Paska — Członek Dyrekcji

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU PIOTRKOWSKIEGO W PIOTRKOWIE-TRYBUNALSKIM.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 ROKU.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		20.746.79	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		30.228,48	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		187.686,61	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne		125,00	238.786,88
2. Kupony			5.329,50
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe		50.000.00	
b) papiery państwowe		146.025,90	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		5.265,00	201.290,90
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			130 985,54
7. Weksle zdyskontowane (35 kont)		55.279,61	
8. Pożyczki wekslowe (902 kont)		254.375,50	
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (49 k.)		3.791,68	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			313.446,79
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart.* (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (825 kont)		83.032,00	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego *			83.032,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (59 kont)			109.236,33
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akcept. (174 kont)			229 077,10
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			6.457,83
18. Różne			2.010,26
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			21,80
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.319.674,93
21. Depozyty			126.136,99
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			27.489,68
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.473 301.60

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			39.497,47
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych:			
a) bezterminowe (3 kont)		2.185,98	
b) terminowe (2 kont)		204 590,93	206.776,91
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych *)			
a) bezterminowe (1484 kont)		630.270,30	
b) terminowe do 3-ch miesięcy (1 kont)		4.050,01	
c) termin. ponad 3 m. i warunk. (81 k.)		253.524,84	887.845,15
8. Rachunki bieżące*) (czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (9 kont)		10.564.72	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (94 kont)		47.865.15	58.429,87
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			270,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			25.584,60
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokresowe)			200 02
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			1.070,91
Razem			1.319.674,93
22. Różni za depozyty			126.136,99
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			27.489,68
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.473.301.60

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	45 488,65	
b) od rachunków bieżących	2.175,25	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie		
e) różne inne		47.663,90
2. Prowizje wypłacone		2.906,11
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	34.761,00	
b) świadczenia socjalne	2.872 64	
c) wydatki rzeczowe	15 775.13	53,408,77
4. Podatki i opłaty skarbowe		166,38
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		1.758,92
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		640.00
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		1.070,91
Razem		107 614.99

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	37.597,30	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	7.305.78	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	14.061,85	
f) od papierów wartościowych	15.172,74	
g) od K. K. O. i Banków	15.221,39	
h) różne inne	14.515.45	103.874 51
2. Prowizje pobrane		2.030,23
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		986,25
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		724,00
9. Odpis z fund. wyr. na pokr. strat kurs.		
10. Strata		
Razem		107 614 99

Księgowy: (—) Łucja Przechadzka
Naczelnik Zarządu, Dyrektor: (—) Józef Roziecki
Członkowie Zarządu: (—) Łucja Przechadzka
(—) Tadeusz Tyszka

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej: (—) Stanisław Hofman
Członkowie Komisji Rewizyjnej: (—) Antoni Sopala
(—) Antoni Górny

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.
Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.